

F.A.Q: ΓΙΑΤΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΒΟΥΝΑ ΧΩΡΙΣ ΑΙΟΛΙΚΑ;

Για τη μείωση των σκουπιδιών, παρακαλούμε να δώσετε το παρόν κείμενο να το διαβάσουν και άλλοι, και να το ανακυκλώσετε.

Δεχόμαστε αιτήσεις για παραπομπές σε τεκμηρίωση, ερωτήσεις, σχόλια και εποικοδομητική κριτική, στο: faqaiolika@gmx.com

1) Ποιο είναι το πρόβλημα με τις ανεμογεννήτριες; Αφού ο άνεμος είναι δωρεάν ενέργεια, φιλική για το περιβάλλον.

Ο άνεμος είναι φυσική και δωρεάν ενέργεια, όμως η μετατροπή του ανέμου σε ηλεκτρισμό και η ενσωμάτωσή του στο δίκτυο έχει μεγάλο κόστος (που επωμίζονται οι πολίτες) και απαιτεί βιομηχανικές εγκαταστάσεις πολύ μεγάλης κλίμακας και έκτασης. Οι μεγάλοι αιολικοί σταθμοί, αν και έχουν λιγότερο ρυπογόνο κύκλο ζωής σε σχέση με τις μονάδες ορυκτών καυσίμων, δεν παύουν να αποτελούν βιομηχανικά εργοστάσια. Και ως τέτοια, δεν έχουν θέση μέσα σε προστατευόμενες, άγριες φυσικές εκτάσεις χωρίς πρότερη ανθρώπινη παρέμβαση, ούτε σε τοπία μεγάλης πολιτισμικής ή αισθητικής αξίας. Στην Ελλάδα εγκαταστάθηκαν τα τελευταία χρόνια 2μση χιλιάδες ανεμογεννήτριες με μέσο ύψος κάτω των 90 μέτρων. Με τα νέα δεδομένα, έχουν γίνει αιτήσεις να προστεθούν 16 χιλιάδες νέες ανεμογεννήτριες ύψους 100 έως 260 μέτρων και διαμέτρου έλικας έως 240 μέτρα – και οι αιτήσεις αυξάνονται εκθετικά, για ακόμα μεγαλύτερα έργα. Ως μέτρο σύγκρισης, ο βράχος της Ακρόπολης έχει ύψος... μόλις 70 μέτρα. **Το 73% από τις αιτήσεις αφορά τις πιο παρθένες και προστατευόμενες φυσικές περιοχές της χώρας: Κορυφογραμμές των περισσότερων ελληνικών βουνών, περιοχές Natura, δάση υψηλής βιολογικής και αισθητικής αξίας, εθνικοί δρυμοί, προστατευόμενες απάτητες νησίδες του Αιγαίου, σημαντικοί νησιωτικοί και χειμερινοί τουριστικοί προορισμοί.**

Η αυξανόμενη έλλειψη κοινωνικής αποδοχής των αιολικών, είναι αποτέλεσμα της αντίφασης μεταξύ της «υπόσχεσης» για οικολογική ενέργεια και της οικολογικής καταστροφής που τελικά προκαλείται, με τον λάθος τρόπο που υλοποιούνται στη χώρα μας. Η απειλή για τη βιοποικιλότητα και το ελληνικό τοπίο από την ανεξέλεγκτη και χωρίς ουσιαστικό σχεδιασμό εγκατάσταση αιολικών, καταγγέλλεται από το σύνολο των περιβαλλοντικών οργανώσεων και τεκμηριώνεται από την ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα. Μαζί με τις τοπικές κοινωνίες, αντιδρούν φυσιολάτρες που έχοντας ζήσει, βρεθεί και περπατήσει στους τόπους που απειλούνται, δεν μπορούν να μείνουν ασυγκίνητοι από την πρωτόγνωρη επέμβαση που επιχειρείται στην άγρια φύση. Στις κινητοποιήσεις συμμετέχουν δήμοι, σύλλογοι, σύνδεσμοι τουριστικών ή άλλων επιχειρήσεων, που έχουν ψύχραιμα, τεκμηριωμένα αιτήματα και αντιπροτάσεις, χωρίς κομματικές αποχρώσεις.

2) Με την κλιματική αλλαγή, κινδυνεύει να καταστραφεί η φύση. Τι πειράζει λίγη καταστροφή, αν είναι να σωθεί η υπόλοιπη μετά;

Καλή λύση είναι αυτή που επιλύει περισσότερα προβλήματα από όσα δημιουργεί. Αν είχαμε ανάγκη από νέα σπίτια, δεν θα χτίζαμε πάνω στην Ακρόπολη. Οι περιοχές που απειλούνται από αιολικά, όπως πχ τα Άγραφα, η Οίτη, η Σαμοθράκη, οι 23 νησίδες «Γκαλαπάγκος του Αιγαίου» και πολλές άλλες, είναι η «Ακρόπολη» της ελληνικής φύσης. **Είναι παραλογισμός αν στην προσπάθεια «σωτηρίας της φύσης», καταστρέψουμε την ελάχιστη άγρια φύση που μας έχει απομείνει** και που έχουμε δεσμευτεί να προστατεύουμε, βάσει διεθνών συμβάσεων. Είναι παραλογισμός να περιμένουμε από την βιομηχανία να λύσει το οικολογικό πρόβλημα που δημιούργησε η ίδια η βιομηχανία. Η «πράσινη» ενέργεια, φαίνεται εκ πρώτης όψεως «φάρμακο» ενάντια στην κλιματική αλλαγή – όμως στην Ελλάδα παίρνουμε το λάθος «φάρμακο» και σε λάθος δοσολογία και έχει σοβαρές παρενέργειες. Οι επιστήμονες αλλά και η Ευρωπαϊκή Κομισιόν, αναγνωρίζουν ότι **ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τη φύση είναι η απώλεια της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων από την επέμβαση και επέκταση του ανθρώπου** (όπως η κατασκευή νέων δρόμων και λουτών τεχνητών επιφανειών, που απαιτούν τα αιολικά σε απομακρυσμένες περιοχές), ενώ η κλιματική αλλαγή έρχεται τρίτη κατά σειρά σπουδαιότητας απειλής. Οι επεμβάσεις μεγάλης κλίμακας για την ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής πρέπει να γίνουν στις περιοχές που ο άνθρωπος έχει ήδη τροποποιήσει και υποβαθμίσει περιβαλλοντικά, με την παρουσία και τις δραστηριότητές του. Διαφορετικά, η περιβαλλοντική βλάβη θα είναι πολύ μεγαλύτερη από το όποιο περιβαλλοντικό όφελος.

3) Γιατί να μη μπουν εκεί; Οι «βραχονησίδες» και οι κορυφές των βουνών δεν είναι άχρηστα, γυμνά, άγονα τοπία, χωρίς δάσος;

Οι φυσικές περιοχές δεν είναι ακατοίχτες ούτε άχρηστες. Είναι η μόνη κατοικία για την άγρια ζωή και χρησιμοποιούνται από τα παραδοσιακά επαγγέλματα & τον εναλλακτικό τουρισμό. Οι περισσότερες **ακατοίχτες νησίδες**, ακόμα και αν από μακριά μοιάζουν άγονοι, γυμνοί βράχοι, **αποτελούν το τελευταίο καταφύγιο εξαιρετικά σπάνιων φυτών και πουλιών** - ακριβώς λόγω της απουσίας οποιασδήποτε ανθρώπινης παρέμβασης και γι' αυτό προστατεύονται αυστηρά. Λόγω του μικρού τους μεγέθους, η εγκατάσταση αιολικών σε αυτές θα σημάνει την πλήρη ισοπέδωσή τους. Η μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος από μακρινές νησίδες και βουνά θα προκαλεί επιπλέον ανεπίτρεπτες απώλειες ενέργειας.

Η αληθινή ζώνη στις κορυφές των βουνών δεν είναι «γυμνή», αλλά έχει τεράστια οικολογική σημασία, με το μεγαλύτερο αριθμό σπάνιων φυτών και ζώων της χώρας να διαβιούν εκεί. Αρκετοί από τους πιο εμβληματικούς γεωλογικούς σχηματισμούς της πατρίδας μας βρίσκονται στις κορυφές των βουνών και σχεδιάζεται να ισοπεδωθούν και να μπαζωθούν. Ακόμα και αν δεν υπάρχει δάσος στα ψηλά, οι φαρδιοί δρόμοι πρόσβασης πλάτους 5 με 15 μέτρων και μήκους πολλών χιλιομέτρων για κάθε αιολικό, θα διανοιχθούν μέσα από τα δάση στα χαμηλά, με κοπή χιλιάδων δέντρων και απόθεση τεράστιων ποσοτήτων από μπάζα. Δέντρων που **ΗΔΗ απορροφούν για εμάς σημαντικές ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα (CO2) - δωρεάν και φιλικά προς το περιβάλλον, ενώ μας προστατεύουν από τη διάβρωση του εδάφους και τις πλημμύρες – μας προστατεύουν δηλαδή ήδη από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.** Με τα αιολικά θα κατακερματιστούν για πρώτη φορά αδιατάρακτα οικοσυστήματα, ενώ η δημιουργία υποσταθμών ρεύματος και εναέριων δικτύων υψηλής τάσης μέσα σε δασικές εκτάσεις, θα πολλαπλασιάσει τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Τέτοια ήταν και η αιτία της πυρκαγιάς που κατέστρεψε τη μισή έκταση του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, το 2007.

4) Μήπως κινδυνολογείτε υπερβολικά για το πόσα πουλιά σκοτώνουν οι ανεμογεννήτριες;

Μία μελέτη υπολόγισε ότι τα πουλιά που σκοτώνουν τα αιολικά αποτελούν λιγότερο από το 1% των αιτίων θανάτου πτηνών, με τα περισσότερα να σκοτώνονται από προσκρούσεις σε κτήρια και από ...τις γάτες. **Το πρόβλημα δεν είναι ο αριθμός των νεκρών πουλιών, αλλά το είδος τους.** Τα πουλιά που θανατώνονται από τις γάτες και τα κτήρια, είναι αυτά που κατοικούν στις πόλεις, πχ σπουργίτια και περιστέρια. Οι γάτες δεν σκοτώνουν αετούς, γύπες και μαυροπετρίτες! Αντίθετα, τα πουλιά που χάνουν τη ζωή τους από αιολικά, πρόκειται για τα σπάνια και προστατευόμενα είδη που μόνη τους κατοικία είναι οι κορυφές των βουνών και οι απάτητες νησίδες - εκεί ακριβώς που σχεδιάζεται κυρίως η εγκατάσταση των αιολικών. Σε απειλούμενα είδη, ακόμα και μικρός αριθμός θανάτων είναι ικανός να τα οδηγήσει σε εξαφάνιση. Θάνατος 10 περιστερών δεν έχει μετρήσιμο οικολογικό αντίκτυπο, όμως θάνατος 10 Μαυρόγυπνων αντιστοιχεί στο 10% του πληθυσμού των Βαλκανίων! **Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία αλλά και πλήθος διεθνών επιστημονικών μελετών, επιβεβαιώνουν το πρόβλημα.** Υπάρχουν συστήματα ήχου που τρομάζουν και απωθούν τα πουλιά από την περιοχή των αιολικών σταθμών. Όμως ούτε αυτά λύνουν το πρόβλημα - μόνο το κρύβουν, αφού διώχνουν τα πουλιά από το οικοσύστημα που αποτελεί την μόνη δυνατή κατοικία τους, με το θάνατο να επέρχεται και πάλι – απλώς, κάπου αλλού που δεν θα καταγραφεί ως συνέπεια του αιολικού. Η χρήση τέτοιων συστημάτων, εξυπηρετεί μόνο ως νομικό παραθυράκι για τις εταιρίες αιολικών ώστε να πετυχαίνουν αδειοδότηση ακόμα και εντός αυστηρά προστατευόμενων περιοχών.

5) Κάποιους δεν τους ενοχλούν αισθητικά οι ανεμογεννήτριες. Άλλωστε, δεν μπορούμε όποτε αλλάξουμε γνώμη, να τις βγάλουμε;

Η αντίληψη του ωραίου είναι υποκειμενική. Όμως η αξία του φυσικού τοπίου δεν υπολογίζεται με υποκειμενικά κριτήρια αλλά είναι περιβαλλοντικό αγαθό, βάσει και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το τοπίο. Η ευρωπαϊκή οδηγία για τους Οικοτόπους προβλέπει την υποχρέωση διατήρησης τους και δεν ανέχεται την εκ των υστέρων αποκατάσταση των ζημιών που προκαλεί η επιπόλαια χωροθέτηση. Τα σε 15-20 χρόνια χιλιάδες παροπλισμένα αιολικά δεν ανακυκλώνονται πλήρως (πετεύγια από fiberglass), ούτε έχουν οικονομικά δεσμευτική υποχρέωση για απομάκρυνση και αποκατάσταση του τοπίου. Οι μεγάλες επεμβάσεις αλλοίωσης του τοπίου και ειδικά τα δεκάδες χιλιάδες χιλιόμετρα νέων δρόμων και μπαζών θα παραμείνουν εκεί για πάντα - και θα είναι το τοπίο που θα κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας. Ο κατασκότεινος - γεμάτος αστέρια - νυχτερινός ουρανός της ελληνικής υπαίθρου, είναι μια αξέχαστη εμπειρία που θα τους στερήσουμε: θα αντικατασταθεί από χιλιάδες κόκκινους φάρους πάνω στις γεννήτριες. Οι κορυφογραμμές ήταν ανέκαθεν ο γεμάτος συμβολισμούς περίοπτος χώρος που έλκει το νου και τη φαντασία του ανθρώπου, διαμορφώνει το περίγραμμα του ορίζοντα και δίνει ταυτότητα στο τοπίο. Έτσι, η πολεοδομία μέχρι σήμερα απαγόρευε τη δόμηση σε αυτές. Η πρωτόγνωρη αλλοίωση τόσων πολλών ανέγγιχτων τοπιών, θα έχει αντίκτυπο στον ανθρώπινο στοχασμό και ψυχισμό. Το '50 και το '60, ο κόσμος έβρισκε αισθητικά όμορφες και μοντέρνες τις νεόδμητες τιμεντένιες πολυκατοικίες, στη θέση των παλιών νεοκλασικών. Η σημερινή ασχήμια των πόλεων, είναι τελικά η κληρονομιά που μας άφησαν. Εμείς, τι κληρονομιά θέλουμε να αφήσουμε; Σκεφθείτε τα πιο αγαπημένα σας μέρη και μετά, δείτε πόσα πολλά θα επηρεαστούν, στο <https://geo.rae.gr>

6) Μα καλά, προτιμάτε τον ρυπογόνο λιγνίτη; Δεν σας νοιάζουν οι κάτοικοι της Πτολεμαΐδας; Υποστηρίζετε τα ορυκτά καύσιμα;

Δεν είμαστε υπέρ των ορυκτών καυσίμων. Ακόμα και αν δεν κλείσουν τα εργοστάσια λιγνίτη για λόγους ρύπανσης, τα ελληνικά κοιτάσματα επαρκούν για μόλις 40 χρόνια – είναι ανάγκη να βρεθεί μια εναλλακτική πηγή ενέργειας. Πράγματι, η κατάσταση περιβαλλοντικής υποβάθμισης στις περιοχές με λιγνιτικά εργοστάσια, είναι απαράδεκτη. Όμως τα λάθη του παρελθόντος δεν αποτελούν δικαιολογία και νομιμοποίηση για νέα εγκλήματα κατά της φύσης. Η μετάβαση στην καθαρή ενέργεια είναι Ευρωπαϊκή υποχρέωση της χώρας. Ωστόσο, συνταγματική υποχρέωση της χώρας είναι επίσης να ακολουθεί τις αρχές βιώσιμης ανάπτυξης, που επιβάλουν περιβαλλοντική προστασία και κοινωνική δικαιοσύνη. Τα βιομηχανικού τύπου αιολικά μέσα σε προστατευόμενες περιοχές, προκαλούν μόνιμες, δυσανάλογες βλάβες και δεν έχουν ανανεώσιμο, ούτε βιώσιμο χαρακτήρα. Όσο και αν θα το θέλαμε, τα αιολικά δεν αποτελούν από μόνα τους επαρκή λύση για απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Στη Γερμανία, παγκόσμια πρωτοπόρο της αιολικής ενέργειας, οι υπάρχουσες 30 χιλιάδες ανεμογεννήτριες κάλυψαν για το 2019 το 15% του ηλεκτρισμού και μόλις το 3.5% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας (μαζί με μεταφορές, βιομηχανία, γεωργία, θέρμανση κλπ), ενώ οι κατάλληλες θέσεις στη χώρα για εγκατάσταση νέων αιολικών, τείνουν ήδη να εξαντληθούν.

Η ενέργεια που παράγουν τα αιολικά είναι πολύ λίγη σε σχέση με την έκταση γης που δεσμεύουν άμεσα ή έμμεσα. Για την ηλεκτροδότηση μιας πόλης μόνο από τον άνεμο, απαιτείται αιολικό εργοστάσιο με έκταση αρκετές φορές μεγαλύτερη από την ίδια την πόλη. Αυτό συμβαίνει γιατί ο αέρας έχει εξαιρετικά χαμηλή «ενεργειακή πυκνότητα», αλλά και γιατί απλώς... δεν φυσάει επαρκώς συνέχεια – κατά μέσο όρο μόλις το 1/4 του έτους. Όταν φυσάει κάτω από 4 μποφόρ, δεν παράγουν καθόλου ενέργεια. Όταν φυσάει περισσότερο, παράγουν ενέργεια απρόβλεπτης ισχύος και ασταθή - όπως και ο άνεμος. Όταν φυσάει 9 μποφόρ και άνω, (κάτι σύνηθες στο Αιγαίο και τα βουνά) οι ανεμογεννήτριες κλείνουν για λόγους ασφαλείας. Για να αντισταθμιστεί το φαινόμενο και το ρεύμα να είναι πάντα διαθέσιμο, απαιτούνται νέες εφεδρικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με ορυκτό φυσικό αέριο και συνεχείς, έντονες αυξομειώσεις στην παραγωγή από αυτές. Έτσι, αντί να απαλλαγούμε από τα ορυκτά καύσιμα, συνεχίζουμε να τα καίμε με μειωμένο βαθμό απόδοσης. Ο λιγνίτης, τελικά θα αντικατασταθεί εν μέρει από τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και εν μέρει από την ενεργειακή εξάρτηση στο ορυκτό φυσικό αέριο και τις εισαγωγές ενέργειας (πχ λιγνίτης και πυρηνική ενέργεια από τα Βαλκάνια). Η καύση του αερίου παράγει μεν 50% λιγότερο CO2, όμως παραμένει πολύ ρυπογόνο ορυκτό καύσιμο, αντίθετα με την προσπάθεια της βιομηχανίας να το παρουσιάσει ψευδώς ως «πράσινη» ενέργεια. Το πρόβλημα της ρύπανσης απλώς θα μεταφερθεί σε νέες τοποθεσίες ενώ το δημόσιο αγαθό του ηλεκτρισμού θα περάσει σε χέρια ιδιωτών και θα εξαρτάται από το κόστος του εισαγόμενου αερίου και τις σχέσεις μας με τα κράτη από τα οποία το εισάγουμε, στερώντας μας την αυτάρκεια και ασφάλεια εφοδιασμού.

Εντωμεταξύ, ενώ προσπαθούμε να απεξαρτηθούμε από τα ορυκτά καύσιμα με κάθε κόστος, θυσιάζοντας ακόμα και παρθένα τοπία, ζούμε τον παραλογισμό να προωθούμε τις εξορύξεις ορυκτών καυσίμων στην Ελλάδα, ενώ η παγκόσμια κοινότητα αυξάνει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, πολύ γρηγορότερα απ' ό,τι τις μειώνει με την «πράσινη» ενέργεια! Είναι χαρακτηριστικό ότι σε λίγους μήνες καραντίνας, μειώθηκαν άθελα μας οι εκπομπές ρύπων, περισσότερο απ' ό,τι μετά από 25 χρόνια «προσπαθειών». Οφείλουμε να εξαλείψουμε τους ρύπους της χώρας, αλλά πρέπει να θυμόμαστε ότι αποτελούν μόλις το 0.2% των παγκόσμιων ρύπων. Αν πράγματι νοιαζόμαστε για το κλίμα, πρέπει να απαιτήσουμε από τους μακράν μεγαλύτερους ρυπαντές – είτε είναι κράτη είτε εταιρίες, την εκμηδένιση και των δικών τους ρύπων. Το κλίμα είναι κοινό για όλους - δεν θα «σωθεί» μόνο πάνω από την Ελλάδα!

7) Γιατί δεν αποθηκεύουμε την περισσευούμενη ενεργεία όταν φυσάει πολύ; Τόσους αιώνες οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τον άνεμο.

Οι ανεμόμυλοι των παππούδων μας φτιάχνονταν σε μικρή κλίμακα, έδεναν αρμονικά με το τοπίο και τη φύση και κάλυπταν τοπικές ανάγκες. «Αποθήκευαν» την μεταβλητή ενέργεια του ανέμου μέσω της μετατροπής του σιταριού σε αλεύρι. Στον ηλεκτρισμό, οι διαθέσιμες τεχνολογίες αποθήκευσης των τεράστιων ποσών ενέργειας που απαιτούνται, δεν είναι οικονομικά βιώσιμες και δεν έχουν ανανεώσιμο, βιώσιμο χαρακτήρα, αλλά μεγάλο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η κλίμακα των αναγκαίων μπαταριών δικτύου, προϋποθέτει εκτεταμένες νέες εξορύξεις τοξικών πρώτων υλών και συνεχή αντικατάσταση, μετά τη σύντομη διάρκεια ζωής τους. Η αντλησιοταμίευση, (η άντληση νερού ψηλά, σε φράγματα, όταν φυσάει πολύ και η μετέπειτα χρήση αυτού του νερού για υδροηλεκτρική παραγωγή όταν δε φυσάει), δεν μπορεί να εφαρμοστεί μαζικά με οικονομικό και οικολογικό τρόπο, σε άνυδρες χώρες όπως η δική μας. Στην Ελλάδα, μέχρι το 2030 σχεδιάζεται η κατασκευή τουλάχιστον 100 νέων τέτοιων φραγμάτων (και ακόμα περισσότερων μελλοντικά), για να πετύχουμε μόλις 6 ώρες αποθήκευσης ηλεκτρισμού, τη στιγμή που για την επιστήμη, η ελάχιστη ασφαλής εθνική αποθηκευτική επάρκεια είναι 6 ημέρες!

8) Οι άλλες Ευρωπαϊκές χώρες βάζουν αιολικά, εμείς γιατί όχι; Αφού έχουμε τόσο πολύ αέρα στην Ελλάδα!

Καμία Ευρωπαϊκή χώρα - εκτός από εμάς - δεν τοποθετεί μαζικά τα αιολικά εργοστάσια στις ορεινές ή προστατευόμενες περιοχές της. Στο σύνολο των βουνών όλης της Ευρώπης υπάρχουν μόλις 49 ανεμογεννήτριες πάνω από τα 1200 μέτρα, ενώ στην Ελλάδα σχεδιάζονται 4000! Στις υπόλοιπες χώρες τα αιολικά μπαίνουν σχεδόν αποκλειστικά στην ανοιχτή θάλασσα και στις πεδινές ή ημιορεινές εκτάσεις, σε καλλιέργειες και βιομηχανικές - ή αλλιώς υποβαθμισμένες ζώνες. Τα βουνά διατηρούνται ως εθνικά πάρκα και περιοχές ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού, ενώ σε πολλές χώρες απαγορεύονται εντελώς τα αιολικά στις περιοχές Natura. Κάθε χώρα έχει ιδιαιτερότητες, οι οποίες καθορίζουν και την βέλτιστη μορφή ανανεώσιμης ενέργειας προς αξιοποίηση. Η Σκανδιναβία έχει πολλά νερά και επενδύει στα υδροηλεκτρικά. Η Ισλανδία πολλά ηφαίστεια και επενδύει στη γεωθερμία. Η Δανία έχει πολύ αέρα και επενδύει στα αιολικά. Η Ελλάδα έχει πολύ ήλιο: είμαστε η πιο ηλιόλουστη χώρα της Ευρώπης, όμως παραμένουμε πολύ πίσω στην αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας. Η ιδιαιτερότητα της ελληνικής φύσης είναι η κατοχή σημαντικών περιβαλλοντικών ρεκόρ: Με το 72% της επικράτειας να αποτελείται από βουνά, είμαστε η 3η πιο ορεινή χώρα στην ΕΕ. Σε αντίθεση με τη βόρεια Ευρώπη, όπου η καθολική εκβιομηχάνιση έχει ήδη υποβαθμίσει τα περισσότερα οικοσυστήματα, η Ελλάδα διατηρεί εκτεταμένες ορεινές και νησιωτικές περιοχές που έχουν παραμείνει αδιατάρακτες από διανοίξεις δρόμων ή άλλη ανθρωπογενή υποβάθμιση.

Έτσι, η χώρα μας διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά προστατευόμενων περιοχών, όπου επιβιώνει αναλογικά με την έκταση ο **μεγαλύτερος αριθμός ενδημικών ειδών στην Ευρώπη - το 1/4 των φυτών της Ελλάδας δεν φυτρώνει πουθενά αλλού στον κόσμο!** Η ανάγκη για πολλές χιλιάδες χιλιόμετρα νέων δρόμων, που θα χρειαστούν για την εγκατάσταση των αιολικών σε παρθένες περιοχές, θα σημάνει το τέλος των πολυτίμων, αδιατάρακτων εκτάσεων. Την ίδια στιγμή, **η Ελλάδα δεν έχει τόσο αέρα όσο πιστεύουμε** - μόνο στην ανοιχτή θάλασσα και τα βουνά - που όμως εκεί βρίσκεται το 95% των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Στην Ελλάδα, φυσάει κυρίως στα μέρη που πρέπει να διαφυλάξουμε! Στα βουνά, φυσάει αρκετά. Όμως οι σκληρές καιρικές συνθήκες και ο παγετός των βουνών, κρατάνε τις ανεμογεννήτριες εκτός λειτουργίας για μεγάλα χρονικά διαστήματα και μειώνουν δραματικά τη διάρκεια ζωής των υλικών. Όσο ανεβαίνουμε υψόμετρο, η πυκνότητα του αέρα μειώνεται και μαζί και η αποδοτικότητα των περυγίων. **Τα αιολικά χρειάζονται** συνεχή και ομοιόμορφα κινούμενη μάζα αέρα για να αποδώσουν - συνθήκες που επικρατούν στις **πεδιάδες και την ανοιχτή θάλασσα** της βόρειας Ευρώπης, όχι όμως στο έντονο ανάγλυφο και ασαθή άνεμο των βουνών και των νησιών της Ελλάδας: εδώ, οι αέριες μάζες κινούνται ανομοιόμορφα και σε στροβιλισμούς, ρίχνοντας πολύ την απόδοσή των αιολικών. Το ψηλότερα εγκατεστημένο ορεινό αιολικό στην Ευρώπη, έχει απόδοση 4 φορές λιγότερη από το μέσο όρο!

9) Οι εταιρείες και οι μηχανικοί που τοποθετούν τις ανεμογεννήτριες, δεν τα ξέρουν όλα αυτά; Αφού θέλουν να βγάλουν κέρδος από την επένδυσή τους και παράλληλα να σώσουν το περιβάλλον!

Το κέρδος από τα αιολικά δεν προέρχεται από την πραγματική βιωσιμότητα της επένδυσης, αλλά από τις μεγάλες έμμεσες ενισχύσεις και την για 20 και πλέον χρόνια εξασφαλισμένη υψηλή τιμή πώλησης της παραγόμενης ενέργειας. **Εν μέσω πολυετούς κρίσης, είναι μια επένδυση μηδενικού ρίσκου και υψηλού, γρήγορου κέρδους.** Το 2018, οι επιδοτήσεις για τις ΑΠΕ ήταν 2,8 δις ευρώ, από τις οποίες άμεσες ήταν μόνο 631 εκατομμύρια (μέσω του ΕΤΜΕΑΡ). Όλα τα υπόλοιπα ποσά ενσωματώθηκαν στο κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος κρυφά. **Τα βουνά και οι νησίδες επιλέγονται λόγω της προσδοκίας για μειωμένες αντιδράσεις** (ακατοίχτες περιοχές), **λόγω της δωρεάν παραχώρησης δημόσιας γης** (για λόγους «εθνικού συμφέροντος»), και γιατί αυξάνεται το κόστος των χωματουργικών έργων για δρόμους πρόσβασης, άρα και το περιθώριο κέρδους, αφού τα αιολικά μπαίνουν κυρίως από κατασκευαστικές εταιρείες. **“Greenwashing”**, λέγεται το μάρκετινγκ που θέλει να πείσει για το οικολογικό προφίλ εταιρειών που στην πραγματικότητα βλάπτουν το περιβάλλον. Με την πρόσφατη αύξηση της κερδοφορίας στην παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, **ξαφνικά όλοι οι μεγαλοεπενδυτές απέκτησαν ενδιαφέρον να «σώσουν τον πλανήτη».** Οι μεγαλύτεροι από τους ομίλους εταιρειών που εγκαθιστούν αιολικά, εμπλέκονται επίσης στις σχεδιαζόμενες εξορύξεις υδρογονανθράκων, την κατασκευή εργοστασίων φυσικού αερίου και την προσπάθεια ιδιωτικοποίησης του λιγνίτη, ενώ τους έχουν επιβληθεί σημαντικά πρόστιμα για περιβαλλοντικές παραβάσεις σε άλλα έργα - αποδεικνύοντας στην πράξη πόσο ενδιαφέρονται για την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα ή τη σωτηρία της φύσης.

10) Τα αιολικά δεν μπαίνουν στην τύχη! Δεν γίνονται περιβαλλοντικές μελέτες για το που είναι εντάξει να μπουν;

Στη χώρα μας, (από τις πρώτες στον κόσμο στο δείκτη διαφθοράς), **οι μελέτες αυτές δεν συντάσσονται από ανεξάρτητο κρατικό φορέα, αλλά από ιδιώτες ερευνητές που επιλέγονται και αμείβονται από τον επενδυτή. Οι δε αξιολογητές της ορθότητας των μελετών, με το νέο νόμο είναι και αυτοί ιδιώτες και αμείβονται επίσης από τον επενδυτή!** Η εγγύηση ότι οι ιδιώτες αξιολογητές θα είναι πιστοποιημένοι, φέρνει στο μυαλό όλων την αξιοπιστία πιστοποίησης που μας έδωσε το «σκούρι ελικτικού». **Η διαδικασία αυτή είναι απόλυτα διαβλητή** και πρέπει να αλλάξει ριζικά. Μελέτες με βάση τις οποίες εγκρίνονται αιολικοί σταθμοί, παρουσιάζουν ως «αισθητικά και περιβαλλοντικά αδιάφορα» μερικά από τα πιο επιβλητικά και άγρια βουνά της χώρας, παραθέτοντας ανακριβή, ελλιπή στοιχεία (που έχει καταγγελθεί ότι είναι κατά κανόνα copy-paste από άλλα έργα, χωρίς πραγματική έρευνα πεδίου) και παραλείποντας να αναφέρουν προφανή δεδομένα, που θα οδηγούσαν σε απόρριψή των έργων. Οι ερευνητές μελετούν κάθε έργο αποκλειστικά για το δικό του αντίκτυπο στο περιβάλλον και αποφεύγουν σκοπίμως να υπολογίσουν την σωρευτική επίδραση από τις εκατοντάδες άλλες κοντινές αιτήσεις αιολικών. Οι προδιαγραφές που υπόσχονται οι μελέτες, βασίζονται συχνά σε μη ρεαλιστικά εφάρμοσιμα μεγέθη και σπάνια τηρούνται στη φάση της κατασκευής των έργων. Η δε Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, παρανομεί και η ίδια διαχρονικά, εγκρίνοντας έργα μέσα στις δικές της ζώνες αποκλεισμού, χωρίς να έχει καν αποτυπώσει σε χάρτες αυτές τις ζώνες και καθ' υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των περιοχών. Ως αποκορύφωμα, με πρόσφατη υπουργική απόφαση, έργα κάτω των 10MW εξαιρούνται εντελώς από περιβαλλοντική αδειοδότηση. Αυτό έχει οδηγήσει στη σαλαμοποίηση ενός τεράστιου αριθμού έργων, σε βαθμό που **7 στις 10 αιτήσεις πλέον εξαιρούνται από περιβαλλοντική αδειοδότηση: Η εξαίρεση έχει γίνει ο κανόνας δηλαδή!**

11) Για να σώσουμε το κλίμα, πρέπει να απεξαρτηθούμε από τα ορυκτά καύσιμα άμεσα. Δεν πρέπει λοιπόν να απλουστευθούν και να επιταχυνθούν οι αδειοδοτήσεις και να επιτραπεί η εγκατάσταση αιολικών παντού; Αφού τα βουνά και οι προστατευόμενες περιοχές καλύπτουν τόσο μεγάλο μέρος της χώρας, πως είναι δυνατόν να ζητάτε να εξαιρεθούν;

Γιατί μπορούμε να πιάσουμε τους στόχους και χωρίς αιολικά σε αυτές τις περιοχές. Οι τεχνοκράτες έχουν θέσει ως στόχο ισχύος από αιολικά, τα 7GW ως το 2030 και τα 12 GW ως το 2050. Με πρόσχημα την δυσκολία επίτευξής αυτών των στόχων, το κράτος με σειρά πρόσφατων αντι-περιβαλλοντικών νόμων και αποφάσεων κατήργησε την πρώτη από τις απαιτούμενες άδειες, εξαλείφοντας την υποχρέωση των εταιρειών να αποδείξουν τη βιωσιμότητα των έργων, εφάρμοσε παράλογες απλουστεύσεις και διευκολύνσεις για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων, διευκόλυνε νομικά τους απατεώνες που κατά συρροή «σαλαμοποιούν» έργα για ευνοϊκότερη αδειοδότηση, και ατεκμηρίωτα υποστηρίζει ότι είναι υποχρεωτικό να μπαίνουν αιολικά και εντός προστατευόμενων περιοχών. Όμως, η πραγματικότητα είναι διαφορετική: Σύμφωνα με σειρά μελετών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, **η Ελλάδα θα μπορέσει να πετύχει άνετα τους στόχους αιολικής ενέργειας και παράλληλα να προστατεύσει τη βιοποικιλότητα, αρκεί να μην εγκαταστήσει καμία νέα ανεμογεννήτρια στο 60% της περιβαλλοντικά πιο σημαντικής έκτασης της χώρας.** (περιοχές του δικτύου Natura 2000 και αδιατάρακτες φυσικές περιοχές χωρίς δρόμους) Αποδεικνύεται ακόμη ότι **ο αποκλεισμός των αιολικών από τέτοιες περιοχές, θα μειώσει την έκταση της περιβαλλοντικής βλάβης από τα αιολικά έργα:** Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι **τα αιολικά δεσμεύουν τουλάχιστο 3πλάσια έκταση ως προς την ενέργεια που παράγουν** (σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο) – και αυτό οφείλεται κυρίως στη λανθασμένη χωροθέτηση τους σε περιοχές με έντονο ανάγλυφο ή/και απουσία άλλων υποδομών.

12) Οι επενδυτές λένε ότι δεν θα υλοποιηθούν όλα τα έργα. Μήπως τελικά πρέπει να απλουστευθούν οι αδειοδοτήσεις;

Σήμερα το σύνολο των αιτήσεων και αδειοδοτήσεων για αιολικά, ξεπερνάει τα 52 GW, δηλαδή υπερβαίνει το στόχο του 2030 κατά σχεδόν 8 φορές! Ακόμα και ένα μικρό μέρος από αυτές να υλοποιηθεί, πάλι πιάνουμε τους στόχους – μόνο που και πάλι απειλούνται εκατοντάδες τόποι στην επικράτεια. Παράλληλα, κατά παραδοχή του λόμπυ των αιολικών, **μετά το 2040 τα πλωτά αιολικά θα αποτελούν την κύρια πηγή ενέργειας στην ΕΕ, καθιστώντας ξεπερασμένα τα κουφάρια των γεννητριών που πρόλαβαν να μπουν στη στεριά,** αλλά και τους σημερινούς στόχους για χερσαία αιολικά. Τελικά, **δεν υπάρχει ανάγκη για ελάφρυνση των ήδη προβληματικών περιβαλλοντικών όρων** - το αντίθετο μάλιστα, είναι ευκαιρία να μπει τέλος στις περιβαλλοντικές εκπτώσεις και η περιβαλλοντική αδειοδότηση να αντιμετωπιστεί όχι ως εμπόδιο στις επενδύσεις, αλλά ως εγγύηση για υγιές περιβάλλον. Οι αιτιάσεις του αιολικού λόμπυ περί γραφειοκρατικών εμποδίων, είναι αναληθείς: Η μη υλοποίηση αρκετών έργων οφείλεται σε τεχνικά ή οικονομικά ανώριμες αιτήσεις και όχι στα νόμιμα εμπόδια που θέτει η πολιτεία σε προβληματικά έργα. Πολλά από τα έργα είναι απλώς εταιρίες «βιτρίνα»: Επιτήδειοι έχουν καταθέσει παρατύπως εκατοντάδες αιτήσεις απλώς για να κατοχυρώσουν δικαιώματα πάνω σε δημόσιες εκτάσεις και στη συνέχεια μεταπωλούν τις αιολικές άδειες ως «τίτλους ιδιοκτησίας» σε γη που δεν τους ανήκει!

13) Αν όχι την προσπάθεια ενάντια στην κλιματική αλλαγή, ποιόν ωφελεί η τόση βιασύνη για «πράσινη» ανάπτυξη;

Τα εγγυημένα έσοδα των επενδυτών. Πατάνε στην ειλικρινή αγωνία των πολιτών για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ως άλλοθι για την επέκταση της βιομηχανίας και στους τελευταίους απάτητους, προστατευόμενους τόπους και την πρόσβαση στους τελευταίους ανεκμετάλλετους φυσικούς πόρους της χώρας. Η δυνατότητα «προσωρινής» (μέχρι 50 έτη) δέσμευσης που προβλέπει η άδεια για ΑΠΕ - ακόμη και για ιδιωτικές εκτάσεις, οδηγεί στην **υφαρπαγή γης μέσω χρησικτησίας**. Τελικά, στόχος είναι η μετατροπή της χώρας σε «**μπαταρία της Ευρώπης**», καθώς νέος Ευρωπαϊκός μηχανισμός υπό διαβούλευση, ενθαρρύνει κράτη της Ε.Ε. να χρηματοδοτούν ΑΠΕ σε άλλα κράτη-μέλη, οι οποίες θα «μετράνε» ως ανανεώσιμη ενέργεια της χώρας-επενδυτή, όχι της χώρας όπου τοποθετούνται! Έτσι, **άλλες χώρες της Ευρώπης θα μπορούν στα χαρτιά να φαίνονται «πράσινες», καταστρέφοντας ελληνικές τοποθεσίες και έχοντας επιβάλλει ενεργειακή αποικιοκρατία.**

14) Αν όχι στα βουνά και τις νησίδες, που να βάλουμε τα αιολικά; Μήπως απλά δε θέλετε να μπουκνιάσει η χώρα, εγωιστικά;

Δεν είμαστε οπαδοί της λογικής NIMBY (Not In My Backyard - όχι στην αυλή μου), το ακριβώς αντίθετο! Σε πολλά από τα ήδη εγκατεστημένα αιολικά, δεν έχει υπάρξει αντίθεση. Οι τεχνοκράτες διατείνονται ότι αν θέλουμε να καταναλώνουμε ενέργεια, θα πρέπει να αποδεχθούμε ότι κάθε πηγή ενέργειας έχει κάποιο αντίκτυπο και ότι κάτι πρέπει να «θυσιάσουμε». Οι αρχές της βιωσιμότητας όμως, ορίζουν ότι «θυσίες» είναι αποδεκτές μόνο στον χώρο που καταλαμβάνει ήδη η «ανάπτυξη», όχι στον ελάχιστο χώρο που έχουμε αφήσει στη φύση! Οι ΑΠΕ έχουν πολύ χαμηλή απόδοση σε σχέση με τις συμβατικές πηγές ενέργειας και γι' αυτό πιάνουν πάρα πολύ χώρο. Και ο καταλληλότερος δεν είναι άλλος από τις περιοχές όπου έχουμε ήδη επέμβει και υποβαθμίσει – αυτές δηλαδή **ΚΟΝΤΑ στις υποδομές και δραστηριότητες του πολιτισμού μας.**

15) ΒΑΡΕΘΗΚΑ ΝΑ ΑΚΟΥΩ ΟΧΙ ΣΕ ΟΛΑ! ΕΣΕΙΣ ΤΙ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΕ; ΠΩΣ ΘΑ ΕΧΟΥΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ;;

A) Η λύση χρειάζεται να είναι ολιστική - δεν πρέπει να επικεντρώνεται στην παραγωγή ενέργειας αλλά στη μείωση της σπατάλης

Η παγκόσμια **μετάβαση σε παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές** - στο βαθμό που είναι σήμερα τεχνολογικά εφικτό - θα συνεισφέρει **μόλις το 1/4 της απαραίτητης μείωσης στα αέρια του θερμοκηπίου**. Θα πρέπει λοιπόν - αν θέλουμε πραγματικά να μειώσουμε επαρκώς τους ρύπους, να λάβουμε ριζοσπαστικά μέτρα κυρίως και κατά προτεραιότητα για το υπόλοιπο 75% της λύσης, που ανάγεται στα εξής:

- **Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς** (μόνωση, φωτισμός, συσκευές, οχήματα, βιομηχανία) και έμφαση στην **εξοικονόμηση ενέργειας**, αντί στην παραγωγή ενέργειας. (πχ 100% επιδότηση σε όλους για μόνωση, αντί επιδότησης για θέρμανση). Τα νέα προγράμματα «εξοικονομώ», είναι πολύ πίσω από τους στόχους των άλλων κρατών της ΕΕ, ενώ οι τρέχουσες πολιτικές επιβραβεύουν με φθηνό ρεύμα τους μεγάλους καταναλωτές, αντί να επιβραβεύουν την εξοικονόμηση ενέργειας.
- **Εκλογίκευση των παράλογων ενεργοβόρων συνηθειών ζωής** των τελευταίων μόλις δεκαετιών. **Βιώσιμη διατροφή**: μείωση του food waste - επιλογή τοπικών και εποχικών προϊόντων διατροφής – μείωση υπερκατανάλωσης ενεργοβόρων τροφών (πχ κόκκινο κρέας). **Βιώσιμη μετακίνηση**: μείωση περιττής χρήσης αερομεταφορών, επιλογή των λιγότερο ενεργοβόρων μέσων μεταφοράς. **Βιώσιμη κατανάλωση**: μείωση και ανακύκλωση των απορριμμάτων, απαγόρευση των πλαστικών μίας χρήσης, αποφυγή από τους πολίτες της «σύντομης μόδας» (ρούχα, gadgets κλπ), μετάβαση σε κυκλική οικονομία (επισκευή/επαναχρησιμοποίηση προϊόντων).
- **Αποκατάσταση των φυσικών οικοσυστημάτων** που ήδη απορροφούν - χωρίς ανάγκη για ακριβές και ανεπαρκείς τεχνικές λύσεις - το 9% των ετήσιων ρύπων. *Τα τελευταία 5 έτη δεν έχει αξιοποιηθεί ΟΥΤΕ 1€ από τα κονδύλια της ΕΕ για αποκατάσταση της φύσης.*

Οι **παραπάνω λύσεις**, που αφορούν την εξοικονόμηση πόρων, θα μας οδηγήσουν και σε εξοικονόμηση χρημάτων (~1000€/έτος/νοικοκυριό) σε αντίθεση με τις προτάσεις της βιομηχανίας για παραγωγή «πράσινης» ενέργειας, όπου το κόστος είναι δυσανάλογα υψηλό για το αποτέλεσμα. Όμως, **μέχρι σήμερα δεν έχουν προωθηθεί, καθώς δεν φέρνουν μεγάλα κέρδη στους επενδυτές – αλλά κυρίως στους πολίτες και τη φύση.**

B) Αφού πρώτα οι ενεργειακές ανάγκες μειωθούν στο μέγιστο δυνατό, οι υπόλοιπες πρέπει να καλυφθούν από ΑΠΕ, υπό όρους:

- 1) Προτεραιότητα στην τεχνολογία ΑΠΕ που ταιριάζει σε κάθε περιοχή και χωροθέτηση της με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.
- 2) Αποκεντρωμένη παραγωγή, κοντά στον τόπο κατανάλωσης. Δίκαια κατανομή των ΑΠΕ με βάση τις ενεργειακές ανάγκες κάθε περιοχής, αλλά και κάθε ενεργοβόρας επιχείρησης (πχ βιομηχανία): να παράγουν οι ίδιες την ενέργεια που χρειάζονται, αντί να επιβαρύνουν άλλες περιοχές.
- 3) Έμφαση και επιδότηση της οικιακής αυτοπαραγωγής, με προτεραιότητα στις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες. Στην Ελλάδα, μόνο τα **φωτοβολταϊκά στις στέγες** (εξαιρούμενων παραδοσιακών οικισμών), αποδεδειγμένα **μπορούν να καλύψουν το 32% των αναγκών** ηλεκτρισμού
- 4) Έμπρακτη εφαρμογή της Ευρωπαϊκής υποχρέωσης για συναίνεση των τοπικών κοινωνιών και συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων.
- 5) Η ενέργεια να είναι προσεκτικά διαχειριζόμενο δημόσιο, κοινωνικό αγαθό και όχι χρηματιστηριακό εμπόρευμα στα χέρια κερδοσκόπων.

Γ) Η επιστήμη πρέπει να ορίζει πού, πόσες και ποιές ΑΠΕ μπορούν να μπουκνιάσουν - όχι οι επενδυτές. Πρέπει να μπει τέλος στην άναρχη πρακτική του «ότι δεν απαγορεύεται, επιτρέπεται». Απαιτείται η σύσταση πραγματικά ανεξάρτητης αρχής, αρμόδιας για αντικειμενικές, αδιάβλητες περιβαλλοντικές μελέτες, η οποία θα πρέπει να εκπονήσει χάρτες ευαισθησίας στην εγκατάσταση ΑΠΕ κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, **με σαφή κριτήρια αποκλεισμού των περιβαλλοντικά, πολιτιστικά και αισθητικά σημαντικών περιοχών**. Οι τρέχουσες ελλείψεις διαδικασίες, έχουν ως κριτήριο έγκρισης την οικονομική απόδοση και ΟΧΙ τους άλλους 2 πυλώνες της βιωσιμότητας (προστασία της φύσης & κοινωνική αποδοχή).

Δ) Πρέπει να ανασταλεί κάθε νέα αδειοδότηση και να επανεξεταστούν όλες οι υφιστάμενες αδειοδοτήσεις αιολικών ενόσω εκκρεμούν η αναθεώρηση του απαρχαιωμένου Ειδικού Χωροταξικού για τις ΑΠΕ και η υποχρέωση μας προς την ΕΕ για ορισμό νομικά δεσμευτικών στόχων διατήρησης για τις προστατευόμενες περιοχές. Το 2020 η χώρα μας καταδικάστηκε στο **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την ανεπαρκή προστασία των προστατευόμενων περιοχών** και τη συστηματική και κατάφωρη παραβίαση της ενωσιακής περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Τα παραπάνω πρέπει να ολοκληρωθούν με διαφάνεια και ουσιαστική δημόσια διαβούλευση και να λάβουν υπ' όψη τα νέα επιστημονικά δεδομένα, όπως την μελέτη-πρόταση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για την αναγκαία αλλά και εφικτή εξαίρεση από αιολικά έργα του 60% της χώρας.

16) Είστε ενάντια στην πρόοδο, την ανάπτυξη και τα οικονομικά οφέλη; Θέλετε να μας γυρίσετε πίσω στα κεριά και τα σπήλαια;;

Θέλουμε να κάνουμε το βήμα μπροστά, όχι βήματα πίσω. **Πρόοδος είναι ξεπεράσουμε τα λάθη του παρελθόντος, όπου αναπτυσσόμασταν καταστρέφοντας τη φύση.** Η «πράσινη ανάπτυξη» δεν είναι βιώσιμη ανάπτυξη όσο διαιωνίζει αυτό ακριβώς το λάθος. **Οι χώρες με την αυστηρότερη προστασία της φύσης έχουν την πιο ισχυρή ανάπτυξη και ποιότητα ζωής.** ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ; «Κοστολογούν» και το φυσικό κεφάλαιο, όχι μόνο το οικονομικό! **Η φύση προσφέρει τεράστια έμμεσα οικονομικά οφέλη (υγεία, τουρισμός κλπ).** Στην Ελλάδα κοστολογούνται μόνο όταν τα χάσουμε, πάντα ως ζημία και είναι **πολύ μεγαλύτερα από κάθε «ανταποδοτικό όφελος»** που προσφέρουν ως καθρεφτάκια σε ιθαγενείς οι εταιρίες αιολικών. Οι επενδύσεις είναι χρήσιμες όμως στα αιολικά έχει χαθεί κάθε μέτρο, με θπλάσιες αιτήσεις από τις απαραίτητες. Η λύση να εγκρίνονται μόνο αυτές με τον ελάχιστο αντίκτυπο, έχει κέρδος για όλους: Επιβραβεύει τους υπεύθυνους επενδυτές, αποτρέπει την επιδότηση αντιφατικών έργων που οδηγούν στην αναίρεση των επιδοτήσεων από την ΕΕ (πχ αιολικά - δίκτυο μονοπατιών), προσφέρει πρόληψη των επιπτώσεων, αντί της πανάκριβης και αναποτελεσματικής προσπάθειας αποκατάστασης μη αναστρέψιμων συνεπειών. **Ζητάμε πραγματική βιωσιμότητα**, ακριβώς για να αποτρέψουμε την επιστροφή στα κεριά. Οι τεχνολογικές λύσεις δεν αρκούν για να συνεχίσουμε να ζούμε ακριβώς όπως πριν. **Αν δεν σταματήσουμε να ζούμε σε βάρος της φύσης, η φύση σύντομα θα μας σταματήσει εκείνη**, για να έρθει σε ισορροπία. Και τότε, η εποχή των σπηλαίων θα είναι πιο κοντά απ' όσο φανταζόμαστε – και δεν θα είναι κατ' επιλογή.